

Rättningsmall 2020-11-11

Pirjo Persson

1.

- Kontrollera ansiktet, be personen att le och visa tänderna/hänger ena mungipan? (0,5p)
- Kontrollera kroppsdel, be personen sträcka fram (båda) <u>armarna</u> rakt fram, <u>krama händerna</u> (ofta kan ena armen inte hållas i luften 10 sekunder) (0,5p)
- Kontrollera uttal, be personen upprepa en enkel mening som "Det är vackert väder idag" (0,5p)
- Kontrollera om personen sluddrar eller inte hittar rätt ord, <u>kan prata</u> (0,5p)
- Larma om hjälp, tid, varje sekund räknas, <u>när började symtomen</u> (0,5p) (Ericson & Lind, 2020)

2.

- Nedsatt förmåga att förstå ord, tilltal, <u>svårigheter att läsa</u> (0,5p)
- Nedsatt förmåga att finna rätt ord/ord byts mot varandra (0,5p)
- <u>Problem med att uttrycka sig i tal, språkstörning/språksvårigheter</u> (0,5p)
- Artikulationen är nedsatt, otydligt/ <u>sluddrigt tal</u> (0,5p)
- Nedsatt muskelfunktion i talorganen (0,5p)
- Sväljningssvårigheter, ätsvårigheter (0,5p)
- Nedsatt motorisk/ <u>sensorisk</u> funktion i sväljningsorganen (0,5p)
- Oförmåga att uppfatta intryck från den ena kroppshalvan (0,5p)
- Förneka förekomst av ena kroppshalvan (0,5p)
<u>Bara synfältsbortfall 0p</u>
- <u>Halvsidig försvagning/förlamning</u> (0,5p)

3.

<i>Vid enstaka TIA behövs inga åtgärder eller utredningar genomföras.</i>	<i>Om TIA varar mer än 12 timmar ska den bedömas som en stroke.</i>	<i>TIA ska ses som en förvarning om risk för stroke och vidare utredning behöver genomföras.</i> X
<i>Den vanligaste orsaken till hjärninfarkt är storkärlssjukdom.</i>	<i>Den vanligaste orsaken till hjärninfarkt är kardiell emboli.</i> X	<i>Den vanligaste orsaken till hjärninfarkt är blodpropp som bildas i hjärnans mindre artärer.</i>
<i>Smärta i handleden förekommer ofta hos personer med stroke och som fått bestående förlamning i armen.</i>	<i>Smärta i armbågen förekommer ofta hos personer med stroke och som fått bestående förlamning i armen.</i>	<i>Smärta i skuldran förekommer ofta hos personer med stroke och som fått bestående förlamning i armen.</i> X
<i>Minnesstörning tillhör de vanligaste kognitiva problemen efter stroke</i> X	<i>Initiativlöshet tillhör de vanligaste kognitiva problemen efter stroke.</i>	<i>Svårigheter att skapa struktur tillhör de vanligaste kognitiva problemen efter stroke</i>

(Ekwall & Jansson, 2016; Socialstyrelsen, 2020)

4.

- <i>Kontroll av medvetandegrad/vakenhetsgrad/neurologisk status, orientering tid rum person/kognitiv förmåga (0,5p)</i> - <i>Kontroll av rörelseförmåga/kraft (0,5p)</i> - <i>Kontroll av kommunikationsförmåga (0,5p)</i> - <i>Kontroll av sväljningsförmåga (0,5p)</i> - <i>Kontroll av vätske- och näringsintag (0,5p)</i> - <i>Kontroll av elimination (0,5p)</i> - <i>Kontroll av känsel (0,5p)</i> - <i>Kontroll av synfält(0,5p)</i> - <i>Kontroll av pupillreaktion (0,5p)</i> - <i>Kontroll av smärta (0,5p)</i> - <i>Kontroll av fallrisk (0,5p)</i> - <i>Kontroll av P-glukos (0,5p)</i> - <i>Kontroll av hudkostymen (0,5p)</i>	(Ekvall & Jansson, 2016; Wikström, 2018)
--	--

*5.

<i>Svar: 83ml/timme/83,333 ml/tim</i> <i>Då vi inte har angett avrundning i frågan</i>
<i>Svar: 27-28 droppar/minut</i>

6.

- Skador som blödning i näsa, matstrupe, slemhinneskada (0,5p) - Sonden kommer i luftvägarna, <i>lungorna, bronkospasm</i> (0,5p) - Illamående, kräkningar (0,5p) - (<i>Bradykardi, hypotoni vid</i>) vagusretning (0,5p) - Aspiration (vid illamående) (0,5p) Smärta, hosta ingen komplikation 0p (Boman & Wikström, 2019)

7.

Hur mäter du enligt NEX metoden, för att veta hur lång ner du ska föra ner sonden vid inläggningen?	- Mäter från nästippen/<i>näsa</i> till örsnibben/<i>till örat</i> och till bröstbenets nedersta utskott/spets (0,5p) Bara bröstbenet, magen, magsäcken, runt örat 0p
När du mäter enligt NEX metoden, hur många centimeter ska du lägga till för att vara säker på att sonden hamnar i ventrikeln?	- <i>0-5 centimeter</i> (0,5p)
Hur kan du <u>förbereda</u> sonden så att den inte skadar slemhinnan vid nedsättningen?	- Använda bedövningsgel (0,5p) - Använda glidmedel (0,5p) - Lägga sonden i (<i>ljummet</i>) vatten (0,5p)
Hur ska patienten vara placerad vid sondinläggningen?	- Placeras sittande/<i>framåtlutad</i> (0,5p) - Placeras halvliggande (0,5p)
Vilka metoder används för att kontrollera att sonden är i rätt läge i ventrikeln? Ange 2 metoder.	- Genom röntgen (0,5p) - Genom aspiration (<i>av magsaften, pH-kontroll</i>) (0,5p) - Genom auskultation över ventrikeln när luft blåses in, "<i>kurrtest</i>" (0,5p) Bara auskultation 0p (Boman & Wikström, 2019; Knudsen, 2020)

8.

- <i>Temperaturstegring över 38° C/feber (0,5p)</i> - <i>Temperatur under 36° C (0,5p)</i> - <i>Snabb andning (0,5p)</i> - <i>Sjunkande syrgasmättnad/cyanos (0,5p)</i> - <i>Sjunkande blodtryck/lågt blodtryck (0,5p)</i> - <i>Låg urinproduktion (0,5p)</i> - <i>Buksmärta, smärta i rygg, muskler, leder (0,5p)</i> - <i>Kräkning/illamående (0,5p)</i> - <i>Diarré (0,5p)</i> - <i>Oro (0,5p)</i> - <i>Perifer kyla/blekhet (0,5p)</i> - <i>Fuktig, klibbig hud (0,5p)</i> - <i>Petekier (0,5p)</i> - <i>CRP, LPK, laktat (0,5p)</i>	(Kumlien & Rystedt, 2016; Hagberg, 2020)
---	--

9.

- <i>(Minst) 5-30 sekunder (0,5p)</i>
- <i>(Minst) 30 sekunder (0,5p)</i>
- <i>Aeroba flaskan (0,5p)</i>
0 p för färg
- <i>(Mörkt) och i rumstemperatur (0,5p)</i>
Bara mörkt 0p
(Boman & Wikström, 2019; Kuusinen, 2019)

10.

Lagen om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård, samverkanslagen, lagen om samverkan (SFS 2017:612) (1p)

11.

- 20-50 ml vatten (0,5p) Svar inom spannet ger poäng
- Vid varje sondmatningstillfälle (0,5p)
- 4 - 24 timmar (0,5p)
- Sonden ligger fel (0,5p) - En infektion har tillstött (0,5p) - För snabb sondmatning/för kall mat (0,5p) (Kumlien & Rystedt, 2016; Rothenberg, 2019)

12.

- Röst/svårt att tala? (0,5p) - Sväljning/sväljproblem (0,5p) - Läppar/torra spruckna, sår i mungiporna (0,5p) - Munslemhinnan, svamp, blödningar, blåsor, sår, beläggningar (0,5p) - Saliv/muntorrhet (0,5p) - Protes (0,5p) Tuggförmåga 0p	(Edberg & Vijk, 2019)
--	-----------------------

13.

Antibiotikabehandling	Nedsatt salivproduktion X	Dålig tandborstning
Svampinfektion X	Vitaminbrist	Rökning
Rekommendera att äta mycket frukt	Rekommendera besök hos tandhygienist	Rekommendera frekvent munvård X
Fuktad skumgummitork	Tandborste eller tungskrapa	Torr rundtork på peang X
Blankhet, rodnad och krustabildning X	Klåda	Blåaktig ton och krustabildning
Vatten och klorhexidinlösning	Vatten och slemlösande eller smörjmedel X	Vatten och glukoslösning

(Lindunger & Skott, 2020; Edberg & Wijk, 2019)

Referenser

- Boman, L. & Wikström, C. (2019). *Medicinsk teknik. Teori, planering och genomförande*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Edberg, A-K. & Wijk, H. (red.). (2019). *Omvårdnadens grunder – Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ekwall, A. & Jansson, A. M. (Red.). (2016). *Omvårdnad och medicin*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ericson, T. & Lind, M. (2020). *Medicinska sjukdomar*. Lund: Studentlitteratur AB.
- FASS. (2020). *Glucos Baxter*. Hämtad 15 september 2020 från <https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=19930122000030>
- Grönberg, A. (2020). *Afasi, dysartri, dysfagi – vård och bemötande*. *Vårdhandboken*. Hämtad 24 augusti 2020 från <https://www.vardhandboken.se/arbetssatt-och-ansvar/bemotande-i-varld-och-omsorg/afasi-dysartri-dysfagi---vard-och-bemotande/oversikt/>
- Hagberg, L. (2020). *Internetmedicin. Sepsis och septisk chock*. Hämtad 11 augusti 2020 från <https://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=109>
- Knudsen, K. (2020). *Sonder, inläggning och skötsel*. Hämtad 24 augusti 2020 från <https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/sonder-inlaggning-och-skotsel/oversikt/>
- Kumlien, C. & Rystedt, J. (red.). (2016). *Omvårdnad & Kirurgi*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Kuusinen, M. (2019). *Provtagning för blododling*. *Vårdhandboken*. Hämtad 24 augusti 2020 från <https://www.vardhandboken.se/undersokning-och-provtagning/blodprov/blodprov-venos-provtagning/provtagning-for-blododling/>
- Lindunger, A. & Skott, P. (2020). *Munhälsa*. *Vårdhandboken*. Hämtad 24 augusti 2020 från <https://www.vardhandboken.se/ward-och-behandling/basal-och-preventiv-omvardnad/munhalsa/oversikt/>
- Rothenberg, E. (2019). *Nutrition, enteral*. *Vårdhandboken*. Hämtad 24 augusti 2020 från <https://www.vardhandboken.se/ward-och-behandling/nutrition/nutrition-enteral/oversikt/>
- SFS 2017:612. Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.
- Socialstyrelsen. (2020). *Nationella riktlinjer för vård vid stroke*. Socialstyrelsen. Hämtad 24 augusti 2020 från <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2020-1-6545.pdf>
- Wikström, J. (2018). *Akutsjukvård. Omvårdnad och behandling vid akut sjukdom eller skada*. Lund: Studentlitteratur AB.

Rättningsmall 2020-11-11

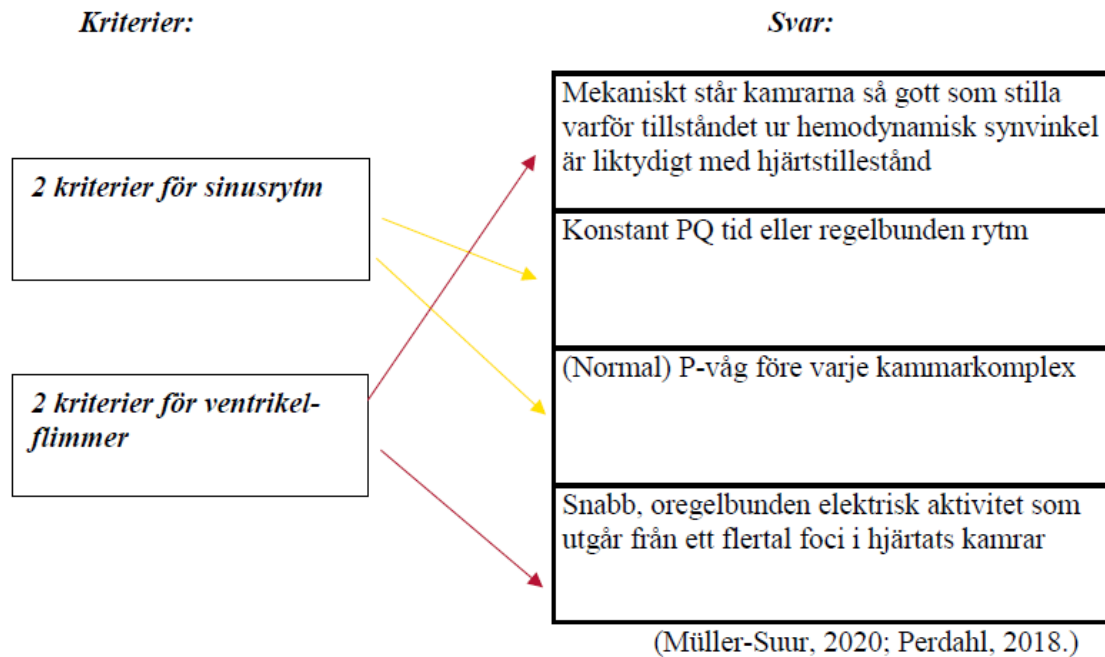
Per Patron

1.

- Smärta som strålar mot vänster arm, hals, käke, axlar, armar eller mellan skulderbladen/*ryggen* (0,5p)
- Smärta som ibland strålar ut även i **höger** arm (0,5p)
- Tryck över bröstet, stickningar, eller ett sug upp mot halsen, (0,5p)
- (Högt sittande) buksmärtor (0,5p)
- Kallsvettig/*svettig, blekhet* (0,5p)
- Ängest, *oro* (0,5p)
- Andfåddhet, takypné, cyanos, lungödem *dyspné/andningspåverkan* (0,5p)
- Svaghet, matthet och svimning, *yrsel* (0,5p)
- Illamående (0,5p)
- *Förhöjt TNT* (0,5p)
- *Arytmier* (0,5p)

(Held, 2019; Ekwall och Jansson, 2016; Wikström, 2018)

2.

3.

Vad betyder förkortningen VAS?	Visuell analog skala (0,5p)
Vad betyder förkortningen NRS?	Numerisk skala (0,5p) Engelskt svar ger poäng på båda (Unneby, 2019)

4.

Så liten ven som möjligt	Så stor ven som möjligt X	En ven i armvecket
Vid inläggning	Vid inläggning, daglig inspektion och vid borttagning X	När du avlägsnar PVK:n
Gnider med kompress 15 sekunder och väntar sedan 15 sekunder innan PVK sätts	Gnider med en kompress i 30 sekunder och väntar till det torkar innan PVK sätts	Gnider med kompress minst 5 sekunder och huden ska vara våt 30 sekunder. Väntar därefter på att det ska lufttorka X
Datum för insättande och signatur X	Signatur och storlek på PVK	Datum för insättande och när den ska avlägsnas

(Boman & Wikström, 2019; Ebefors, Hammarskjöld & Wahl, 2018)

*5.

9 ml
3,5 ml

6.

- Sederig/<i>trötthet/dåsighet/sänkt medvetandegrad</i> (0,5p) - Desorientering/<i>förvirring</i>, dysfori/<i>nedstämdhet</i> (0,5p) - Yrsel, svimningskänsla (0,5p) - Mios (0,5p) - Bronkokonstriktion, bronkospasm (0,5p) (ibland vanliga, ibland inte vanliga) - Urinretention (0,5p) - Klåda (0,5p) - Ökad frisättning av ADH/<i>muntorrhet, minskad diures</i> (0,5p) - Gallväggsspasm (0,5p) - Urinväggsspasm (0,5p) - Andningsdepression/<i>lägre andningsfrekvens</i> (0,5p) (dosberoende) <i>Andningspåverkan 0p</i> Anafylaktiska reaktioner 0 p- Ingen känd frekvens Hypotension och takykardi 0 p "Sällsynta"	(FASS 2020)
--	-------------

7.

- <i>(Nedanför)</i> nyckelbenet (0,5p)	
- <i>På</i> halsen (0,5p)	
- <i>I</i> lumsken/ <i>på lårbenet/låret</i> (0,5p)	
- <i>På</i> halsen (0,5p)	(Lindgren, 2018)

8.

Svårstucken patient, långvarigt behov av venös infart och snabba/stora mängder infusioner/transfusioner X	Svårstucken patient, kortvarigt behov av venös infart och centralvenös tryckmätning	Svårstucken patient, långvarigt behov av venös infart och enstaka infusioner/transfusioner
5 ml sprutor	2 ml sprutor	10 ml sprutor X
Injektionsmembranet desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med Klorhexidinsprit 0,5 mg/ml i minst 5 sekunder och låt därefter lufttorka	Injektionsmembranet desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med Klorhexidinsprit 5 mg/ml i minst 5 sekunder och låt därefter lufttorka X	Injektionsmembranet desinfekteras före användning genom att gnugga mekaniskt med Klorhexidinsprit 5 mg/ml i minst 15 sekunder och låt därefter lufttorka
Bör om möjligt avlägsnas med patienten sittande för att undvika luftemboli	Bör om möjligt avlägsnas med patienten liggande på sidan för att undvika luftemboli	Bör om möjligt avlägsnas med sänkt huvudända för att undvika luftemboli X

(Johansson 2019, Lindgren 2018)

9.

- Luftemboli (0,5p)*
- Pneumothorax (0,5p)*
- *Infektion/biofilm, sepsis (0,5p)*
- *Ocklusion/stopp i CVK:n/trombos/emboli, lungemboli (0,5p)*
- *Kateterdislokation och extravasal infusion (0,5p)*
- *Kärlskada/tromboflebit (0,5p)*
- Hydrothorax (vätska i lungsäcken) (0,5p)*

Blödningar och arytmier 0p. (Dessa komplikationer sker oftast vid inläggning).

(Johansson, 2019; Lindgren, 2018)

10.

- *Andningsfrekvens (0,5p)*
- *Syremättnad 1, (saturation), Syremättnad 2, (används vid läkarordination) (0,5p)*
- *Systoliskt blodtryck, blodtryck (0,5p)*
- *Pulsfrekvens, puls, hjärtfrekvens(0,5p)*
- *Medvetandegrad, ACVPU, AVPU (0,5p)*
- *Temperatur (0,5p)*

(Spångfors, 2020)

11.

- <i>Lyssna (med stetoskop) (0,5p)</i>	
- <i>Knacka (0,5p)</i>	
- <i>Lunga (0,5p)</i>	
- <i>Nedersta delen, ner åt, basen, botten (0,5p)</i>	
- <i>Sammanfallna <u>lungblåsor</u> (0,5p)</i>	
- <i>Vänster (0,5p)</i>	(Lindskog, 2014)

12.

- Instruera patienten att göra sk "sluten läppandning" –andas in lugnt genom näsan och ut genom halvslutna läppar. (0,5p)
- Instruera om en bra andningsrytm och andas med patienten, informera om avsikten, fråga hur det känns (0,5p)
- Instruera om slemförebyggande åtgärder/*inta vätska* (0,5p)
- Aktivera andningen, huffa/*hostteknik/hostövningar* (0,5p)
- Instruera om lägesändringar och mobilisering (0,5p)
- *Djupandas (0,5p)*
- *Kuddar under armarna (0,5p)*
- *Lossa på åtsittande kläder (0,5p)*

Fysisk aktivitet 0p

Skapa fri luftväg 0p, avlägsna sekret, blod el föremål 0p, lyft käken framåt-uppåt 0p. Ej relevant nu.

(Björling, 2020; Edberg & Wiik, 2019)

13.

Patientdatalagen, (SFS 2008:355)

14.

- Yrsel, svimning/*blekhet* (0,5p)
- Huvudvärk (0,5p)
- Smakförändring (0,5p)
- Depression (0,5p)
- Sömnstörningar (0,5p)
- Dimsyn/*synrubbning* (0,5p)
- Bröstmärta, rytm-störningar, angina pectoris (0,5p)
- Rethosta/*hosta* (0,5p)
- Dyspné (0,5p)
- Överkänslighet/angioödem, hudutslag/*klåda* (0,5p)
- Asteni/*orkeslöshet/kraftlöshet* eller trötthet (0,5p)
- Hyperkalemi (0,5p)
- Ökning av serumkreatinin/*njurpåverkan* (0,5p)
- Muskelspasm/*skakningar/darrningar* (0,5p)

(FASS 2020)

Referenser

- Björling, G. (2020). *Andningsvård. Vårdhandboken*. Hämtad 8 augusti 2020 från: <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/luftvagar/andningsvard/oversikt/>
- Boman, L. Wikström, C. (2019). *Medicinsk teknik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ebefors, E.M., Hammarskjöld, F., Wahl, K. (2018). *Perifer venkateter. Vårdhandboken*. Hämtad 8 augusti 2020 från: <https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/perifer-venkateter/oversikt/>
- Edberg, A.K. & Wiik, H. (2019). *Omvårdnadens grunder. Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Ekwall, A. & Jansson, A. (Red). (2016) *Omvårdnad & medicin*. Lund: Studentlitteratur AB.
- FASS Morfin Ambur. Hämtat 8 augusti 2020 från: <https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=20110104000104#side-effects>
- FASS Morfin Meda. Hämtat 8 augusti 2020 från: <https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=19730831000051#side-effects>
- FASS Captopril. Hämtat 16 september 2020 från: <https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=19940629000051#side-effects>
- FASS Triatec. Hämtat 16 september 2020 från: <https://www.fass.se/LIF/product?userType=0&nplId=20010209000170#side-effects>
- Held, C. (2019). *Hjärtinfarkt med ST höjning, akut. Internetmedicin*. Hämtad: 18 augusti 2020 från <https://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=1085>
- Johansson, K. (2019). *Central venkateter. Vårdhandboken*. Hämtad 8 augusti 2020 från: <https://www.vardhandboken.se/katetrar-sonder-och-dran/central-venkateter/oversikt/>
- Kumlien, C. & Rystedt, J. (Red). (2016) *Omvårdnad & kirurgi*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lindgren S. (2018). *Narkosguiden. Central venaccess (CVK)*. Hämtad 18 augusti 2020 från: <https://narkosguiden.se/book/central-venaccess/>
- Lindskog, B.I. (2014). *Medicinsk Terminologi*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Medicinsk ordbok. Hämtad 18 augusti 2020 från <https://www.medicinskordbok.se/>
- Müller-Suur, R. (2019). *EKG-atlas, normalt EKG. Internetmedicin*. Hämtad: 18 augusti 2020 från: <https://www.internetmedicin.se/page.aspx?id=1070>
- Patientdatalagen, (SFS 2008:355). Hämtad 28 augusti 2020 från: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientdatalag-2008355_sfs-2008-355
- Perdahl Red. (2020). *Praktisk medicin. Ventrikelflimmer. VF. Kammarflimmer. Hjärtstopp*. Hämtad 18 augusti 2020 från: <https://www.praktiskmedicin.se/sjukdomar/ventrikelflimmer-vf-kammarflimmer-hjartsto/>
- Spångfors, M. *Bedömning enligt NEWS. Vårdhandboken*. Hämtad 8 augusti 2020 från: <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/akut-bedomning-och-skattning/bedomning-enligt-news/oversikt/>
- SFS 2008:355. *Patientdatalagen*. (Socialdepartementet). Hämtad 18 augusti 2020 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientdatalag-2008355_sfs-2008-355
- Unneby, A. (2019). *Smärtskattning av akut och postoperativ smärta*. Hämtad 18 augusti 2020 från <https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/akut-bedomning-och-skattning/smartsfattning-av-akut-och-postoperativ-smarta/oversikt/>
- Wikström, J. (2018). *Akutsjukvård. Omvårdnad och behandling vid akut sjukdom eller skada*. Lund: Studentlitteratur AB.